

MAGYARÁG

1939. MARCH. 29

VIII. No. 89

1. le

Tulajdonos: „Frma” S. A. bejegy. a Trib.
Bihar Fsoe. 1798—1938

Feloldó kiadó:
DR. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Feloldó szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Lengyelország megerősíti határait, de nem lép szorosabb szövetségre a nyugati hatalmakkal

Varsó, márc. 27. A Reuter jelenti: A legutóbbi európai események hatása alatt Lengyelország komoly katonai intézkedéseket tett. Az intézkedéseket illetően, a lapudósítók csak találgatásokra vannak utalva, mert pontos információkat nem lehet szerezni sem a behívottak számáról, — sem a haderők elosztásáról. — Ugy tűnik, hogy Beck

inkább meg akarja erősíteni Lengyelország határait, ahelyett, hogy szorosabb együttműködésre lépne a nyugati hatalmakkal.

A szenátus több katonai jellegű törvényt fogadott el. Az egyik törvény kimondja, hogy minden lengyel állampolgár köteles vagyonát a törvény által meghatározott arányokban az állam rendelkezésére bocsátani. A másik törvényjavaslat a veszélyeztetett területek kiürítéséről intézkedik. Végül a harmadik javaslat a katonák családjainak hadisegélyéről szól.

Felsősziléziában, a lengyel-német határon, az ellenőrzést megszigorították.

Az a hír terjedt el, hogy a német oldalon a birodalmi véderő osztagai erősítették meg a határ őrzését. Egyes hírek szerint Teschen-Sziléziában összetűzések voltak.

Ismeretlenek horogkeresztes plakátokat ragasztottak a falakra. Más hírek szerint Boguminban lengyelek és németek között verekezés támadt. A németek beakartak hatolni lengyel területre.

Már Lichtensteinben is...

Vaduz, márc. 27. Hivatalos forrásból jelentik, hogy Lichtenstein hercegség kormánya közleményt adott ki, amely szerint a német expanziós politika is visszhangot keltett. Lichten-

stein hercegség kormánya közleményt adott ki, amely szerint a német expanziós politika Európa legtávolabbi sar-

kaiban is visszhangot keltett. Lichtenstein hercegség tízezer német lakosa, akik eddig Svájc érdekköréhez tartoztak, a Né-

Eredményesen befejeződött az angol-szovjet kereskedelmi tárgyalás

Moszkva, márc. 27. A Reuter jelentése szerint Hudson angol külkereskedelmi miniszter és Mikoyan szovjet kereskedelemügyi népbiztos tárgyalásai a konkrétumok felé jutottak. Mikoyan ebédet adott az angol delegáció tiszteletére. Az ebéden résztvettek Litvinov és Potemkin is és a Reuter szerint politikai kérdésekről is tárgyaltak.

Megkezdődött Madrid ostroma

A nemzetiek áttörték a cordovai frontot és ultimátumban szólították fel a madridiakat megadásra

Páris, márc. 27. A Spanyolországból érkező jelentések arról számolnak be, hogy vasárnap hajnalban — miután a béketárgyalások nem vezettek eredményre — Franco generális utasítására a nemzeti haderő megkezdte az offenzívát a köztársasági csapatok ellen. Az új Franco offenzíva váratlan helyen érte a köztársasági haderőt, amely Valencia, illetve Madrid felől várta a támadást. Ennek következtében a cordovai vonalon a nemzeti haderőnek sikerült előnyomulnia. A DNB jelentése szerint a nemzeti haderő Siera Morenától, Siera Nevadaig 8 kilométeres sávot foglalt el. Az offenzívát Quiapo di Llano tábornok vezeti.

A burgosi rádióállomás felhívása

Az előnyomulás után a burgosi rádióleadóállomás felhívást intézett a köztársasági csapatokhoz. Ebben a felhívásban

a burgosi leadóállomás közölte a köztársaságiakkal, hogy további harcnak nincs értelme. Franco generális csupán a bűnösöket fogja megbüntetni. — Aki baloldali pártokhoz tartozik, vagy a köztársasági hadse-

regben harcol, azt nem tekintik bűnösnek s közkegyelemben részesül. A rádióállomás felhívását azzal zárja be, hogy Madrid és a töredék köztársasági haderő adja meg magát.

Megkezdődtek a magyar-szlovák tárgyalások

Budapest, márc. 27. Telly Pál gróf magyar miniszterelnök vasárnap megtekintette a ruszin földet. Látogatást tett Ungváron, Perecseny, Nagyberznya községekben, Nagyszőlősen, Beregszászon és Huszon. Az utóbbi helyen a magyar miniszterelnök beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy a most elfoglalt területeken a gazdasági élet ujjáépítése gyors tempóban fog végbemenni.

A szlovák kormány különben elfogadta a magyar kormány javaslatát és bizottságot küldött Budapestre. A szlovák

bizottság hétfőn kezdte meg tárgyalásait.

Hitler és Mussolini táviratváltása

Hitler vasárnap a fasciák megalakulásának 20-ik évfordulóján üdvözlő táviratot küldött Mussolininak. A táviratra Mussolini azonnal válaszolt. Hangsúlyozza táviratában, hogy a nemzeti szocializmus és a fasiszmus „a reakciós-liberális rendszerek helyén a bolsevizmus kiküszöbölésével új európai civilizációt akar teremteni”.

MA: husvétii ajándékakciónk 14. száma

14

szelvény

amely összegyűjtve fel-
jogosít 1939 március—
április hónapban tartandó
húsvéti ajándékkakciónk-
ban való részvételre.

— **KIIRTA A VÁROS** az ár-
fejtést a tűzoltó-laktanya épí-
tésére. Nagyvárád városa kiír-
ta a versenytárgyalást az új
tűzoltó-laktanya építésére. A
pályázati hirdetmény szerint a
versenytárgyalást a tűzoltó lak-
tanya építésére tartják meg a
fűtő és világító berendezések-
kel együtt. A munkálatok érté-
ke 7 millió 400 ezer leí, a
mely két egymásutáni költség-
vetési évben fizetendő, két
egyenlő részletben. A verseny-
tárgyalást április 18-án dél-
előtti 11 órakor, sikertelenség
esetén 23-án tartják meg. A
részletes feltételek megtudha-
tók a város főmérnöki hivatalá-
ban.

— **Összekarmolták a végre-
adót.** A váradvelencei rend-
őrség őrizetbe vette Léwy Sán-
dorné Szöllő-u. 21. sz. alatt la-
kó asszonyt és édeanyját, akik
megtámadták az adóvégrehaj-
tót és a társaságukban levő
rendőröket — és a rendőrségi
jegyzőkönyv szerint össze is
karmolták őket. Miután a tett-
legességgel párosult hatóság
elleni erőszak a katonai bírósá-
g hatáskörébe tartozik, a két
asszonyt valószínűleg átadják
a hadbírósnak.

HIRDETMEY. A város ka-
dai üyosztálya közli, hogy
március 30-án délután 6—7
óra között a városháza nagyter-
mében dr. Terjan Ignatie or-
vos légvédelmi előadást tart
„Egészségügyi intézkedések,
a sebesültek és gáztámadás
érték kezelése, légi bombázás
esetén”. A közönséget felkér-
jük, hogy minél nagyobb szám-
ban vegyen részt ezen az elő-
adáson. Belépés díjtalan.

Félholtra verték a rablók.

Botosani, márc. 27. Maxim
on és Mihai, Copolu községből
való földműves legények rab-
lási szándékkal betörték Bar-
san Saveta özvegyasszony há-
zába. Az özvegyasszonyt a két
rabló az ágyhoz kötözte és bbr-
zalmas módon megkínizta, —
hogy mondja meg, hol tartja a
pénzét. A szegény özvegyasz-
szonynak nem volt pénze. A
két rabló félholtra verte és esz-
meletlen állapotban otthagyta.
Barsan Savetat másnap szom-
szédai szabadították ki kelle-
metlen helyzetéből. A két rab-
lót a csendőrök letartóztatták
és a lasli katonai törvényszék-
hez szállították. A megkínzott
özvegyasszony állapota válságos.

Támadás esetén Románia harcolni fog

-- mondotta Armand Calinescu miniszterelnök egy párisi lap munkatársának

(Bucuresti.) A „Paris Soir”
kiküldött munkatársa beszélge-
tést folytatott Armand Căli-
nescu miniszterelnökkel. A
miniszterelnök az újságírók
kérdésére a következő kijelen-
téseket tette:

— Románia folytatja ujjá-
építési és újjászervezési mű-
vét. Időközben azonban olyan
események történtek a hatá-
ron túl, amelyek arra készítet-
tek bennünket, hogy néhány
korosztályt koncentráljunk. Bi-
zonyos szomszéd országokban
ugyanis sokkal nagyobb lét-
számu katonaságot mozgósítot-
tak, mint amennyire a kitű-
zött cél eléréséhez szükség volt
Egy dolog bizonyos:

ha Romániát támadás éri,
megvédjük az ország érde-
keit és területi integritását
és harcolni fogunk anélkül,
hogy előre számolnánk a

harc kimenetelével, mert
meg kell mutatnunk, hogy
mélto emberek generációja
vagyunk, bármit hozzon is a
végzet.

Egyébként a behívott tartalé-
kosok hazafias lelkesedéssel és
lendülettel tettek eleget a be-
hívásnak. Háromszor annyian
jelentkeztek, mint ahányat be-
hívtak és már egymagában ez
a tény is ékes bizonyítéka né-
pünk méltóságának.

A francia újságíró azon kér-
désére, hogy van-e valamely
kapcsolat a román-német
gazdasági szerződés megkötése
és a tartalékosok behívása kö-
zött, Călinescu miniszterelnök
így válaszolt:

— Nincs semmi összefüggés
Németországgal a gazdasági
tárgyalások már februárban
megkezdődtek és természetesen,
hogy az Európában bekövet-

kezett területi változásokkal
kapcsolatban új alapokra ke-
lett fektetni a megnagyobbo-
dott Németországgal kereske-
delmi kapcsolatunkat. Egyéb-
ként az egyezmény szerint is,
csak annyit szállítunk, ameny-
nyit nélküli tudunk. Né-
metország segíteni fog termé-
szeti kincseink kiaknázásában
és az egyezmény végrehajtásá-
nál a mi törvényeink nyel-
alkalmazást és a lei és mára
közötti arány nem szenvedett
változást — fejezte be nyilat-
kozatát a miniszterelnök.

Itt írjuk meg, hogy a Nem-
zeti Újjászülés Főtitjának
legfelsőbb tanácsa htfő dé-
után összeült, hogy megha-
gassa a kormány nyilatkozatát
a helyzetről. Az ülést a szená-
tusban tartották meg. Este a
„Continental” étteremben bar-
kett volt.

23 halálos és 55 sebesült áldozata van magyar rész- ről a szlovákiai harcoknak

Budapest, márc. 27. A Magyar Távirati Iroda jelentése szerinti a március 23-án, 24-
én lezajlott szlovákiai harcok során a magyar honvédségnek és a polgári lakosságnak
23 halott és 55 sebesült vesztesége volt. Az anyagi kár megállapítása most van folya-
matban. A légi bombázások alkalmával 14 ház égett porjul.

A Magyar Távirati Irodának egy másik jelentése szerinti a magyar honvédség 360
szlovák és 211 cseh-morva nemzetiségű katonát ejtett fog

Madrid eleste után már tárgyalhatnak Róma és Páris?

Egy újabb jelentés szerint Madrid eleste után kerülne sor arra, hogy Róma és Pá-
ris tanácskozássokra üljenek össze. Egyes francia és angol lapok tudni vélik, hogy a
tanácskozások alapját három pont képezné. És pedig:

1. Francia és Olaszországnak egyenlő földközítengeri jogainak elismerése.
2. A 1926. évi Laval-téle egyezmény megszüntetése és új egyezmény létesítése,
amely szabályozná az olasz követeléseket Tunist, Djibutit, Szuezt illetően.
3. A londoni egyezmény minden pontjának teljes révideálása.

Németország Danzigot követeli Lengyelországtól

Páris, márc. 27. A Le Jour-
nal értesítése szerinti a német
kormány jegyzéket intézett a
lengyel kormányhoz Danzig
ügyében. A német jegyzék a
népszövetségi ellenőrzés meg-
szüntetését kéri. Németország
bizonyos jogokat biztosítana
Lengyelországnak, de a főbiz-
tos hatáskörének megszünteté-
sét követeli.

A hétfői lapok úgy tudják,
hogy Anglia mégis bevezeti az
általános védőleleltetéseket.
Egyes lapok szerint Chamber-
lain erre vonatkozólag kötele-
ző ígéretet tett Bonnel-nek.

Az angol sajtó varsói értesü-
lése szerinti Lengyelországban

általános mozgósítást rendel-
tek el.

Hitler Münchenben

(München.) Vasárnap dél-
előtti 11 órakor Hitler Berlin-
ből jövet Münchenbe érkezett.
Az állomáson Von Epp tábor-
nok üdvözölte a Führert. —
München lakossága hatalmas
ünneplésben részesítette Hit-
lert, miközbe naz állomásról
a vezérházba hajtatott.

(Kaunas.) A litvániai német
ügyvivő figyelmeztette a litván
kormányt, hogy Litvánia kato-
nai intézkedései és fegyver-
kezése ellentétben állanak a
memeli egyezménnyel.

A litván külügyminiszter

azt a választ adta, hogy
Litvánia fegyverkezése kizá-
rólág defenzív célokat szol-
gál.

A német hivatalos lap ren-
deletet közöl, a memeli litván
valuta, a Lita beváltásáról. Egy
Litát 40 Pfénningben váltanak
át. A rendelet március 23-ól
lép érvénybe.

Szövet maradékok

öltöny, kabát, kosztüm méret-
ben 18. Vászón, damaszt,
zefir és női nyári kelmék,
nagyon olcsó árban
kaphatók

STEINER maradékosnál

Caiaa Victoriá 3. Az udvarban.

KILENC SZÁZ MILLIÁRD

LEIT KÖLTIÖTT ANGLIA FEGYVERKEZÉSRE

Hatalmas tempóban fegyverkezik a brit birodalom, mely nem adóösszegekből — hanem kölcsönből fedezi a kiadásokat

Londonból írják: Az angol névtelen adófizető pontosan teljesíti kötelességét, de annyiban mégis hasonlít más nemzetbeli osztályosához, hogy nem örül az adóemelésnek. Angliában ezidőszerte igen magas az adókulcs, de ezen nincs semmi csodálkoznivaló. Ha figyelembe vesszük, azokat a nagy közmunkákat és fegyverkezési programot, amely három évvel ezelőtt az angol parlament megszavazott — ezt természetesnek kell tartani.

Most tárgyalták a folyó évi büdzsét és Sir John Simon pénzügyminiszter bejelentette, hogy az ideai fegyverkezési költség jóval felülmúlja az előző évi kiadásokat. Csak ezeket a csillagászati számokat kell megnézni, amiket az angol állam háztartásában a hadikiadások jelentenek és szinte látni lehet azt a páratlan erőfeszítést, amelyet Anglia a birodalom fegyveres erejének növelése érdekében tesz.

Anglia fegyverkezése.

Például az 1939—40-es költségvetési évben több, mint a dupláját költi Anglia kimondott fegyverkezési célra, mint amennyit előirányzott az 1937—38-as pénzügyi évben. Ha az angol alsóház megszavazza a pénzügyminiszter költségvetését, akkor Anglia fegyverkezési költségvetése ebben az esztendőben eléri az 547 millió fontot. Ez volna az az összeg, amelyet az angol kormány a rendes adón kívül kölcsön útján a fegyverkezésbe fektet. De ez csalóka szám. Tulajdonképpen a jelenlegi költségvetési évben fölvevő összeggel együtt Anglia az öt éves fegyverkezési terv keretében eddig 900 milliárd leirt fordított hadseregének megerősítésére. Tehát évente átlagban csak a hadsereg és a tengerészet több, mint 300 milliárd leirt emészt fel Anglia nemzeti jövedelméből.

Szinte hihetetlen, hogy ezt a hatalmas összeget honnan teremti elő az angol kincstár. Az alábbi táblázatból azonban minden kiderül.

Kölcsönből fedezik a hadügyi költségvetés hiányát.

Az egymilliárd kétszázötven millió fontot kitevő eddigi hadügyi kiadásokat a következőképpen oldották meg:

1937-38. Adóból:	200.000.000 font,
kölcsönből:	65.000.000 font,
összesen	265.000.000 font.
1938-39. Adóból:	274.000.000 font,
kölcsönből:	132.000.000 font,
összesen	460.000.000 font.
1939-40. Adóból:	230.000.000

font, kölcsönből: 350.000.000 font, összesen 580.000.000 font.

Amint ezekből a számsorokból kitűnik, Anglia ebben az évben 164.000.000 fonttal többet költ fegyverkezésre, mint az előző évben és majdnem a dupláját vette fel annak az összegnek, amellyel 1937—38-ban.

A pénzügyminiszternek ez a bejelentése nagyon meglepte az angol palamentet, de még jobban meglepődött az alsóház azon, amikor Sir John Simon biztosította a képviselőket az adófizetőkkel szemben való mérséklésről. Ugyanis a múlt esztendőben az adófizetőknek 274 millió fonttal kellett a fegyverkezéshez hozzájárulniok, az idén annak ellenére, hogy olyan összeget állítottak be fegyverkezési célra a

költségvetésben, amilyenre bekezdésben még nem volt példa semmilyen ország területén, — az angol adófizetők pénzéből az idén 44 millió fonttal kevesebbet vesznek igénybe.

Hogy néz ki a pénzügyi helyzet?

A pénzügyminiszternek ez az akrobata mutatványa legalább is olyan megkönnyebülést okozott szerinte a birodalomban, mint Chamberlain múlt évi békerepülése. Ugyanis az elmúlt év jövedelmi mérlege az angol világbirodalomban nagyon rossz eredménnyel zárult. A munkanélküliek száma emelkedett, a kivitel csökkent, a piac belső vásárló ereje is egy helyben topogott. A gyárak, kereskedők és vállalkozók a háborús hírek ha-

tása folytán nagyon tartózkodóan viselkedtek. — Ez az elővigyázatosság csökkentette a jövedelmet és így az adóbevételüket is. Az újságok előre beharangozták, hogy a kormány az idén páratlanul nagy összeget kér majd a parlamenttől az ország biztosítása céljából. Tetemes emelésről tartottak. Azonban az angol kormány a felmerülő költségeket már nem adóemeléssel, hanem egy nagyobb kölcsön igénybe vételével fedezi.

Ez a tény nagyon jó hatással volt az angol közgazdasági életre és csak emelte a bizakodó hangulatot Oliver Stanleynek, a kereskedelmi kamara elnökének beszámolója. — Oliver Stanley kijelentette, hogy az ideai angol kereskedelem mérlege összehasonlítva páratlanul jobb lesz az elmúlt éviénél. Ugyanakkor elterjedt a híre a Cityben az újabb nagyfontosságú kereskedelmi tárgyalásoknak, amelyet az angol kormány főleg Oroszországgal és a skandináv államokkal folytat. Ha ezek a kereskedelmi megbeszélések eredménnyel végződnek, akkor Anglia ezt a nagyobb költségvetést sokkal könnyebben fizeti majd ki, mint az előző kettőt.

Súlyosbodott Prágában a menekültek helyzete

Prágában a menekülők és a menekültek kérdése igen súlyosbodott. A cseh és morva területeken két tábor volt a Németországból, később Ausztriából, majd a Szudéta vidékről menekültek részére. Ezekből a táborokból tegnap az a hír terjedt el Prágában, hogy lakóik akkor, amikor értesültek az eseményekről, valamennyien elhagyták táborát és most a hegyekben bujkálnak. Ezt a hírt eddig még nem erősítették meg.

Az egyes külföldiek, akik levékeny részt vettek a németellenes politika akciókban, követségeiken tartózkodnak, de sorsuk bizonytalan, mert a követségek megszűnnek és így elvesztik területen kívüli jogait.

Az átalakítás tartamára a német hatóságok a kivándorlási akciókat is megszüntették. Ada Himolkova, a prágai jótékonyági egyesület vezetője és az angol jótékonycélú intézmények, amelyek anyagi támogatással kivándorláshoz segítettek az arra rászorultakat, megjelentek a német rendőrségben, hogy megkezdjék kihallgatásukat. Ugyanakkor egyelőre megszűnt az angol és amerikai filantróp nőegyesületek értekezési módja is.

Kétszáz jómódu prágai zsidó tegnap indult volna el San Domingóba egy kivándorlási akció keretében. A kétszáz jómódu, kétszáz szegény zsidó kivándorlását is lehető-

vé tette, letétbe helyezett összegek révén. Már valamennyiük indulási és beutazási engedélye meg volt, de utazást most felfüggesztették.

A várost érintő intézkedések sora is nagy felűnést kel-

tettek. Igen szigorú rendeleteket hoztak az élelmiszerhámozás, az árdragítás ellen. Különböző rendszabályokat alkalmaznak az élelmiszerek, ruházati cikkek, stb. forgalmára.

Jorga cikke: „Nem ismerik a történelmet”

Jorga professzor, királyi tanácsos írja a „Neamul Romanesc” legújabb számában:

„Sokáig és jól — azaz „jól” inkább csak relative — fog-nak még vitatkozni a történelem igazi megértésének s megismerésének hasznáról. Egyesek egész egyszerűen tagadják. Egy bizonyosan nagy francia költő, Paul Valéry, csodálatos tagadással mondja ezt.

De ime a civilizációt pusztító rettenetes körülmények, amelyeknek szenvedői és tanúi vagyunk, másként mondják.

Új impériumok alapításáról van szó. Minden jogon, elven, emberiségügyi szemponton túl, egy olyan brutalitással, aminőre még nem volt példa a világ történetében.

„Azok, akik egy olyan rendszeromlásán dolgoznak, — amelyben annyira kitétek amikor megvalósultak — kétség-telenül történelem-ellenesek, idegenek minden történelmi

gondolattól és azok, akik jai-gatnak azon, hogy elveszett nemzetük, valamint azok is, akik örvidenek azon hogy ez a nemzet idegen járom alá jutott — épp így történelem-ellenesek fájdalomukban és örömlükben.

Ha megértették volna a történelmet, tudnák, hogy mindazok a bibliai „behemótok”, mindezek az iktosaurusok és plesiosaurusok, amelyek geológiai korszakukból kikerültek nem lehetnek tartósak.

Nem voltak képesek megcsinálni a Babel-torony építőt, akiknek az alapját a vallási eszme képezte. Nem volt képes megalkotni Napoleon rendkívüli hadi és szervező ereje sem.

S vajjon meg lehet-e csinálni csak a mai katonai mechanizmus felsőbbbségével — a zseniális intelligencia eleme nélkül?

Felteszem a kérdést.

HALLÓ LONDON!

Mr. Groffrey Cox,

az „Evening Standard” munkatársának

aradi látogatása két világszenzáció körül

A nagy londoni lap utazó-riportere színes eseményhíradót perget élményeiről és a nagy politikai szenzációkról

Egy aradi lap legutóbbi számában jelent meg az alábbi riport.

Mintha érdekes véletlenként a szédítő tempóban dübörgő és kaleidoszkopszerűen változatos világpolitika besurrant volna Aradra...

Az egyik legnagyobb londoni világlap: az „Evening Standard” leadta névjegyet a redakcióban. Mr. Groffrey Cox, kolléga, a nagy angol sajtóorgánium párisi székhellyel rendelkező kontinens-szerkesztője látogatott be hozzánk. Közvetlen baráti szívélyességgel köszöntött ránk, Bukarestből jött, ahová a világesemények központjában álló román főváros szökött. Itt körlőnéz és azután viszi tovább

ujságíró vére mindenüvé, ahol forr a világpolitika kátlanjá, ahol kitörésre készülnek a szenzáció-kráterek.

Harmincegy éves Mr. Groffrey Cox, akit még a vidéki szerkesztőségben sem hagy el ujságíró temperamentuma, érdekes mondanivalói közepette egy-két telefonbeszélgetést is lebonyolít és a redakciós asztalról veszi bukaresti megbízottjának telefonjelentéseit, hogy ugyanakkor nyomban London Central 8000-es számot szólítsa és innen informálja a világlap központi szerkesztőségét az eseményekről.

Igazi, vérbeli, mindig megmarad: ujságírónak. A kolléga számára csupán csak kollé-

ga, az események pedig amelyek ceruzája hegyén megakadtak, egyszerűen muló események.

Mr. Groffrey Cox 1936-ban élt abban a Madridban, mely tele volt bizakodással és biztos hittel, hogy győzni fognak a köztársasági csapatok és végig utazta Katalóniát, mikor ott még minden szilárd támadókedvében feszült. De — az Aradon vendégeskedő angol zurnaliszta — szinte minden napos vendége volt Del Vayo külügyminiszter dolgozószobájának, hogy szemtanúja legyen két évvel később Párisban egy fáradt spanyol államférfi emigrációba indulásának a franciaországi spanyol követésén...

Nem kellett volna elbuknia a spanyol köztársaságnak

Ekkor bucsuzott el Mr. Groffrey Cox Párisban Del Vayotól...

— Nem kellett volna a köztársasági Spanyolországna elbuknia — meséli az angol ujságíró — mert kezdetben fegyelem uralkodott a köztársaságiaknál, bár az anarchisták és egyéb szélsőségesebb csoportok rendezavarók voltak. Szerintem — folytatja — nem csupán a fegyelem hiánya, hanem a másik oldalon levő töméntelen hadianyag túlsúlya juttatta Franco oldalára a gyorsan jött győzelmet. Az olasz csapatok számát nem lehet számszerűen pontosan megállapítani — kutat a jegyzetei között Mr Cox — de ha elfogadjuk azt az elvet, hogy a sebesültek teszik ki a katonai szakértők szerint a negyedrészt a tényleges kombatánsoknak, akkor a mintegy 13 ezer spanyolországi olasz

sebesült szerint 70 ezer itáliai önkéntes harcolt Franco seregében.

Megkockáztatjuk a kérdést, mégha esetleg kényelmellen és tapintatlan is, mégha a válaszadás kínos is lehet.

— És Anglia — kérjük — miért helyezkedett a benemavakozási politika álláspontjára, miért nem segítette Azanát és hadseregét?

Nem hittem volna, hogy ennyire nyílt és leplezetlenül őszinte választ kapok, bár nemcsak félnyers, de egészen nyers-angol husba vág a kíváncsiság.

— A madridi amerikai katonai attasé, Fuchier alezredes ur többször megmondta az ujságírónak és a diplomátáknak egyaránt, hogy Anglia nem volí kellőleg tájékozódva a spanyol viszonyokról, hiszen angol katonai attasé csak 1937-ben került Madridba, addig egyáltalán nem is volt ott ilyen kiküldött.

És alig hagyjuk ott a szavak országutján a Pyreneusok földjét, máris Bécsben vagyunk. Bécsben 1937 decemberében, ahol Schuschnigg vivja élet-halálharcát Ausztria függetlenségéért és fennmaradásáért. Nincs is harc — beszéli Mr. Cox — mert a naivitásig hisz kegy Schuschnigg el sem tudja képzelni, hogy a Stefán-dómba özőnlő és Mária Zellbe zárandókló osztrák katolikuskor valaha is megbarátkoznának a horogkeresztes lo bogóval és ne utolsó csepp vérukig védelmeznék a Vater-

landische Front eszméit...

Itt és még sok egyébütt csödtöt mond Schuschnigg egyenes, minden diplomáciai köntőrfelazástól mentes egyénisége. A nekünk interjút adó angol hírlapíró január végén bucsukihallgatáson jelenik meg a Bundeskanzleramtban. Schuschnigg vidám, nemcsak bizakodó, hanem — biztos.

És Mr. Cox márciusban már újból Bécsben kell legyen, ahol fűtanúja Hitler beszédének, amit a Heldenplazon mond az Östmark hazatérése alkalmából.

Schuschnigg hiába bizakodott, Mister Cox angol hírlapírónak még egyszer Bécsbe kellett utaznia, hogy leírdítsa londoni ujságoknak, mikéni változik át a mankókereszt horogkereszté.

Mr. Cox élményei tovább peregnék.

A „Cox-világhíradó” Prágába visz bennünket.

1938 nyara és Mr Cox, a Daily Express és Evening Standard munkatársa elindul Lord Runcimannal Prágába. Hátha rendbehozzák Henlein és Benes közötti ellentéteket. Runciman hosszú heteken át erőlködik, tárgyal és megkísérei minden utat módot az európai egyensúlyt megmentő megoldáshoz. Semmi sem sikerült és Runciman szárnyaszegetően és eredménytelenül repül Londonba vissza. Mr. Cox ott marad Csehszlovákiában, Prágában várja be Münchent és Karibadban végignézi Hitler bevonulását.

— Runciman utolsó percig, sőt még elutazása után is bizony hitt a kibékülés lehetőségében. Lépésről-lépésre együtt voltam Runcimanékkal majdnem mindenről tudtam, ami a tárgyaló felek között történik. Szerintem a szudétavidék elfoglalásának is elejét lehetett volna venni — legalább is egyelőre, ha megtörténik a megegyezés...

Benes alkudott, mert bizott Anglia és Franciaország segítségével és arra is számított, hogy van még idő az angol fegyverkezés fokozására. Talán létre is jött volna a megegyezés ha... igen — folytatja rezignáltan — ha nem is egy, hanem két „ha” közbe nem lép...

A két döntő esemény pedig a Times sorsdöntő vezércikke és a német kancellár nárnbergi beszéde volt. A Times azt ajánlotta, hogy ne csináljenak félmegoldást és adják át a szudétavidéket a Reichnak, Hitler Nürnbergbe pedig ultimátumot küldött.

Már befejezéshez közeledik Mr. Cox elbeszélése.

Prágából Párisba tér vissza és véletlen szemtanúja, az östmarki határzár miatt Ligetujfalu megszállásának.

Párisból már Tunisba kell indulnia. Közvetlen Daladier látogatása előtt. Három héten át utazza be a francia gyarmatot. Meglátogatta a hegyes lybiai határ mellett elhúzó 110 kilométer hosszú Maginot vonalat. A parancsnok megengedi, hogy bemehessen Bizerte várába, amely a tuniszi Gibraltár, szinte bevehetetlen né teszi a francia kolóniát a Földközi tenger felől.

Alig maradhat Párisban, hogy visszatért Tuniszból, már is indulnia kellene Prágába, amely protektorátus alá került, de a határzár miatt nem mehet északra, így újabb londoni sürgönyutasítást követ és Bukarestbe utazik. Jelenkezik a propagandaminiszteriumban, interjút csinál Gafencu külügyminiszterrel és lerohan Aradra az expresszel. Itt éri a német-román kereskedelmi szerződés híre. Az aradi szerkesztőségéből kapja Mr. Cox a Daily Express és Evening Standard a szenzációt.

Bucsuzik. Siet, mert minden ujságíró utja sietős, hiszen az események nyomában kell nyargalnia. Meg vissza Bukarestbe.

Délafrika nem tűr idegenpropagandát

A Times beszámol a dél-afrikai kormány legújabb intézkedéséről. A kormány utasítására a hatóságok azokat az idegen elemeket, amelyek bármilyen világnézeti propagandát fejtenek ki azonnal utasíták ki Délafrika területéről. A kormány nem tűr semmi uszítási és idegen befolyást.

Katonai LIVRET könyvecskék

ismét kaphatók a

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața M. Viteazul
4. sz. Telefon 2800.

„Csak a tarkóba kell löni, mert biztos a siker”

A tömeggyilkos Weidmann bünperének legújabb eseményei

Páris, márc. 27. Ki ölte meg Roger Leblondot? Weidmann azt állítja, hogy cinkostársa Roger Milion. Colette Tricot, Milion barátnője szerint egy Ma-uli nevű férfi, Roger Milion pedig azt állítja, hogy miután Leblondot a „Voulosie” villába vitte és kijött a szomszédos szobából, Weidmann ölte meg Leblondot, hogy kirabolhassa. Az esküdtszék tájékoztatlan. Az elnök puhítja a rémet, hogy mondja meg az igazat. Weidmann azonban hallgat, mikor végül megszólal, kijelenti, — hogy nem mondta meg a teljes igazságot.

Weidmann hallgatása mögött vajjon új bűntények rejtőznek? A közönség hátán végig fut a hideg. A tárgyalások azonban még más meglepetései is vannak. Újból kihallgatják Milion apját, aki meg akarja fiát védeni, ehelyett még jobban komplikálja a helyzetet. Vallomásából kiderül, hogy Collet Tricotot mindhárom bűntárs magának vitatta. A tegnapi tárgyalás egyik tanúja, Lesmodet aszszony, Leblond barátnője. Ő látta Miliont amikor eljött Leblondért, hogy a villába vigye.

— Nagyon ideges volt — mondja a tanu. — Ugy nézett ki, mint aki nem tudja, mit kell tennie. A cseléd így szólt hozzá: „En nem engedném az urat ezzel az emberrel elmenni”. Bolond vagy, válaszoltam neki. Nagyon sok detektív regényt olvasol.

Egy másik tanu, aki látta megállani azt az autót, amiben Leblond holtteste volt, nem ismeri fel a vádlottak közül egyikben sem az autó vezetőjét.

A vádlottak védői egymással vitatkoznak azon, hogy ki vezette az autót: Weidmann vagy Milion? Ezután egy derűs jelenet következik. A bíróság Tricot urat, Colette Tricot férjét hallgatja ki. Az elnök a következő kérdést teszi fel a naiv férjhez.

Ugyan mit tud egy férj?

— Akar-e vallomást tenni az ön felesége és a Milion közötti viszonyról?

— Minden, amit mondhatok — mondja a férj —, hogy ideális feleség volt és gyermekünket odaadón nevelte.

— Családi bizonyítványnak ez kitérő — mosolyog az elnök —, de térjünk át arra, ami a házon kívül történt.

— Jean Blancról azt mondtam neked, hogy kábítószert és leánykereskedő. Később azt mondtad, hogy csak illatszerek árusításával foglalkozik. Egy nap Milionnal együtt állított be és azt mondtad, hogy tudja, hogy Weidmann ölte

meg Jean de Covent.

— És önt nem lepte meg ez a közlés?

— Nem nagyon. Ugyancsak ők mondták nekem, hogy megtalálták a táncoshő holttestét, mikor a kertben felásták a földet. — „Nagyon kíváncsiak vagytok és ez nem tetszik nekem” — mondotta akkor nekik Weidmann.

— És miért hallgatott? — kérdi az elnök.

— Azt hittem, hogy mese amit mondanak.

Még néhány tanu kihallgatása van hátra. Az egyik elmondja, hogy ismerte Miliont és Jean Brancot, amikor kábi-

tószert csempészéssel foglalkoztak Németországban. Egy másik tanu elbeszéli, hogy együtt ebédelt Milionnal és utána „technikai” párbeszédük volt az automata pisztoly használatáról. Az automata pisztoly nem alkalmas egy ember meggyilkolására — mondotta a tanu.

— Dehogy nem — felelte Milion — ha az ember a tarkóba lő, biztos a siker.

**Gyermekeknek üdítő álmod és vas-
egészséget biztosít a híres**

„DAC” GYERMEKKOCSI

BAZILLI-DEAK

Oradea, Park szálló épület. — Telefon 35-36

Felfüggesztették a végrehajtásokat a katonai szolgálatra behívottakkal szemben

Bucuresti, márc. 27. Hivatalosan jelentik: A katonailag koncentráltak családjainak segélyezése céljából — a hitelintézetekkel együtt — a Banca Națională elhatározta a behívott adósok elleni végrehajtási vagy foglalási intézkedések elhalasztását — arra az időre, amíg a koncentráltak tart.

Ugyanígy intézkedéseket hozott a pénzügyminisztérium a kényszervégrehajtásokkal illetőleg a kis adósok ellen, akiket koncentráltak — az adók behajtása azonban az illetékes szervek által ugyanolyan szabályossággal történik, mint eddig.

Az igazságügyminisztérium hasonlóképpen rendeltet adott, hogy az adósok elleni tárgyalások terminusát — ha azokat katonai szolgálatra hívták be — hivatalból halasszák el a koncentráltak befejeztéig.

A mikádó személyes befolyását látva veti, hogy japán ne kössön szövetséget a totális államokkal

Shanghai, márc. 27. A Reuter jelenté: Japán külpolitikájának legutóbbi akciói azt a benyomást keltik, hogy egy új tényező lépett közbe. A jelek szerint a császár egyre aktívabban folyik be az állam vezetésébe.

Politikai körök véleménye szerint a császárnak nagyobb tekintélye van, mint bármely más vezetőnek.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a dr. Földes-féle Solvo pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor és belfájdal-maknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

lyik elődjének az utolsó számban.

Hír szerint a mikádó a következő négy pontot akarja érvényesíteni:

még akarja akadályozni Ja-

pánt abban, hogy katonai szövetségre lépjen Olaszországgal és Németországgal;

még akarja akadályozni a haditengerészet és hadügyminisztérium titkos akcióit, amelyek új konfliktusba akarják rántani Japánt;

még akarja akadályozni, hogy Japán totális államformát vegyen fel;

még akarja javítani Japán és a nyugati hatalmak viszonyát.

Tokió, márc. 27. — A japán

képviselőház ülészakát berekesztették. A következő ülészakát decemberben kezdődik. Az ülészakát berekesztése után a kisebbségi pártok képviselői Hiranuma miniszterelnök irodájába mentek és beadványt nyújtottak át, amelyben felszólítják a kormányt, hogy Németországgal lépjen katonai szövetségbe Franciaország és Anglia ellen, amelyek — mondja a beadvány — megakadályozzák Japánt szent célja elérésében Kínában.

Hólavina temetett el egy munkáscsapatot a Pireneusokban

Páris, márc. 27. A Pireneusokban borzalmas szerencsétlenség történt. Egy hólavina maga alá temetett egy munkáscsoportot. A munkások, akik egy korlátépítésnél dolgoztak — egy kintinban tartózkod-

tak, amikor a lavina utólrta őket. Huszonheten meghaltak és huszonkilencen súlyosan megsebesültek.

A hótömegből eddig huszonhárom munkás holttestét sikerült kihuzni.

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 40

— Talán nincs is itthon — vélte Harriet könnyedén. — Mr. Morley sincs a házában, úgy látszik.

Mrs. Bab számára oly meglepő volt ez az eshetőség, hogy hirtelen otthagya figyelő helyét.

— Nincs otthon? Hol lenne másutt? — kérdezte csodálkozva. — Csak nem fog sétálni éjszaka közepén. Azzal a csavargó Derrickkel megtörténhetik, de Mr. Macgregor olyan fáradt lehetett a duda-játéktól, hogy biztosan mélyen alszik.

— Legyen szives, jöjjön le, madame — kiáltotta Mike hívogatóan a földszintről. — Minden rendben van.

— Nem bujkálhat valahol a betörő? — kiáltott vissza az asszony.

— Nem, asszonyom. Hatlövetű pisztoly van a kezemben s még az ördögnek sem ajánlom, hogy a szemem elé kerüljön.

Mrs. Bab rémülten keresztet vetett, mert szörnyű volt, ami ket ez a Mike beszélt. A dögről szívesen hallott nappal, de éjszaka jobb hallgatni róla, gondolta.

Miss Tallmadge már kinyitotta az ajtót és le akart menni. Az özvegy inkább követte, hogy ne maradjon egyedül.

Mike roppantul harciasnak látszott. Öltözéke nem felelt meg egészen a legutolsó londoni divat szabályainak, csak inget és vászonnadrágot viselt, de jobbkezeben legalább tizenötcentiméter hosszú csövű pisztoly sötétlett.

A whiskyüveget az asztalra helyezte.

— Mindent megtaláltam — mondta és belökte a konyhaajtót. — Az a rendetlen fráter mindentüvé bedugta az orrát, de elfelejtett rendet csinálni.

Az asszony óvatosan előre nyújtotta fejét, aztán összeszedte bátorságát és átlépett a küszöbön.

A betörő nagyon alapos kutatást végezhetett, mert minden szekrény és fiók nyitva állott s mindent kihányt belőlük. Mrs. Barbara kinosan rend szerető asszony volt. Fölkabodva kezdett rakosgatni.

— A teáskanna itt volt, a cukortartó meg ott — állapította meg s belekukkantott mindkettőbe, hogy tartalmát nem lopák-e el. Az illető mindenünnen lerángatta a csipkés terítőket... Még egy ránc sem szokott rajtuk lenni s most egészen összegyűrődtek.

Gyorsan hajtogatni kezdte a terítőket és kisimította azokat az asztalon, de Mike megzavarta.

(Folyt. köv.)

Tovább közöljük ajándékkacsiók szerencsés számait

Alant közöljük ajándékkacsiók 4-ik száz szerencsés számait. Kérjük t. olvasóinkat, hogy kísérjék a lapban közölt számokat figyelmesen, nehogy esetleg ennek hiányában ne szerezzenek tudomást az őket megillető ajándékról.

6 szem. ebédlő szerviz: 8613. Rádió 1862.

1 m. tűzifa 3891, 318.

1 vég vászon 8608, 10193.

Férfi kabát: 6372.

Női kabát 2960, 2883, 10186.

Női cipő 4859, 10144, 1185, 3665, 6602.

Férfi cipő 10396, 1879, 2437, 4004, 7591.

Likörkészlet 2427, 7583, 10100, 3823, 2925, 6369, 4252, 1870, 5583, 9964.

Boros készlet 2222, 10087, 2934, 4244, 3622, 10277, 964, 5755, 4846, 5742.

Vizeskancsó 2953, 10109, 4232, 10594, 798, 3838, 762, 2741, 2894, 9481.

Vajtartó 305, 5720, 10588, 5414, 9793, 784, 5204, 4634, 6618.

Fésűgarnitúra 2464, 2093, 6667, 10528, 5561, 2909.

2 doboz konzerv 3885, 10017, 9765, 771, 3631, 6596, 10152.

Cigarettatárca 4018, 9500, 2236, 10072, 904, 4767, 10330, 756.

4 drb. szappan 576, 10269, 4683, 5163, 6675, 10412.

Két pár férfi zokni 10237, 624, 3874, 4804, 5157, 3688.

Két pár női harisnya 2760, 10632, 543, 4207.

3 kg. liszt 4672, 10384, 4664, 656.

Holnapi lapszámunkban közöljük az ötödik száz szerencsés számot.

SPORT

Unirea kupa

Nagyvrad-Szatmár iljusági válogatott 3:2 (2:0)
600 néző, bíró Fántu

A tavalyi Unirea kupagyőztes csapatunk fényes győzelemmel kezdte az idén is a szereplést a kupában. Szatmáron nehéz ellenfélnek bizonyult a hazai csapat, de Nagyvárad után pótlása sikeresen állotta meg helyét. A 15. percben Lukán (1:0), 3. p. Lukács (2:0). Szünet után Torzsok már 3:0-ra javít. A 13. és 15. p. Giungiu, illetve Szegedinek sikerül javítani a gólarányt. A szatmári

közönség a mérkőzés után inzultálta Tautu bírót.

Resița-Temesvár 3:1 (1:1)
1000 néző, bíró Sepi

Meglepetés a temesváriak gyenge szereplése. 18 p. Dura, 25. p. Bugariu, a második félidőben 33. p. Weisz, a 44. p. Dura beállítja a végeredményt Temesvár: CAMT—CFR 3:2 (2:1).

Arad: Titanus—SGS 2:2.

Ințelegerea—Hakoach 3:1.

Olaszország-Németország 3:2 (2:1)

(Firenze, 60 ezer néző, bíró Bayer (belga))

Az olaszok nehezen gyűrték le a németeket. A 2. percben

Piola (1:0), 27. p. Hancmann egyenlítő (1:1). 43. p. Diavatti

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Fényképek nagyon olcsón és nagyon jó

szavatosság mellett

Róna fényképész

műtermében kaphat

Régi képekről életű nagytűs

Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Fiatall rendez mindenek azon malra vagy elsejére felvétetik. Delavrancea ucca 9. 937

Cipészsegédet varrott munkára felveszek. Tarr, Regele Ferdinand 25. 942

Mindenek bejárónő egész napra azonnal felvétetik. — Glück büffé, Pénzügyel szemben. 939

Mindenest keres kéttagu család ki főzéshez ért. Parcul Emi nescu 48. 938

LAKÁS

Kétszobás modern uccai lakás, konyha és fürdőszoba használatra kiadó. Sas palota, III-ik emelet, Gyárfás.

(2:1). Helycsere után ismét Piola eredményes (3:1) és Haucmann már csak szénitepi tud (3:2).

Német B.—Olasz B. 2:1.

Prága: Spárta—Slávia 5:0.

Fzetik a nyugdíjakat

Nagyvárad, márc. 27. — A nagyváradai pénzügyigazgatóságra megérkezett a márciusi nyugdíjak kiutalása. A nyugdíjak fizetését a szokott sorrendben már meg is kezdték. A pénzügyminiszter rendelete értelmében a husvétra való tekintettel minden levonás nélkül kell fizetni a nyugdíjakat.

Rádió műsor

SZERDA.

BUCURESTI. 7 Hanglemezek, torna, háztartási tanácsok 12 Tarka zene lemezekről. 13 Időjelzés, közlemények, sport-hírek, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közben sporthírek. 13.40: Gramofon. 14.15: Hírek, időjárás-jelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofon. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18 Hangverseny 19.15 Előadás. 20.15 Táncczene. 21.10 Francia lemezek. 22.15 Ének-számok. 22.40 Szájharmonika hangverseny. 23.15 Szórakoztató zene. 23.45 Hírek. — Majd hírek külföldre németül és franciául. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 Cigányzene. 14.30 Beszkart-zenekar. 16.30 Előadás. 17.15 Diákkélfőra. 18.10 Hegedűszámok 18.40 Légvédelmi előadás. 18.55 Jazz 19.30 Előadás. 20 Kétszongorás műsor. 20.50 Csevegés. Utána: Lemezek. 21.30 Hangverseny. 22.45 Hírek. 23 A Mezőgazdasági Kiállítás díjazásai. 23.25 Cigányzene. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven 24.30 Táncclemezek.

Butorozott különálló udvari szoba magános férfinek 1-ére kiadó. Str. Pasteur 23. (Felső csengő.) 75.

TEL-ELADÁS

Butorok, ablakszárnyak, ajtók, üzleti puldok, állványok, épület-anyagok stb. eladók Erdősnél, Sas I. emelet. 941

KÜLÖNFÉLE

Szilágyiné jósnő Str. Fabricior 26. alá költözött. 10 leiert jósol. 935

Hideg földben termelt és nem pincében csirázott valódi új krumpli nagyban és kicsinyben kapható, str. Franceza 12.

NYOMATOTT PASZTOR EDE CEGNÉL ORADEA PIATA MIHAI VITEAZUL 4